VIII. évfolyam. Celldömölk 1912 december 29. 52. szám

KEMENESALJA

VEGYES TARTALMU FÜGGETLEN LAP.

Megjelenik minden vasárnap reggel.
Előfizetési ára: Egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona.
Egyes szám ára darabonként 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
DINKGREVE NÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Dinkgreve Nándor könyvnyomdája Czelldömölkön.
Ide intézendők a szellemi részt illető közlemények hirdetések és mindennemü pénzilletékek.

Uri demokrácia.

Ellentmondás! — igy kiáltanak a demokraták. Képtelenség! — mosolyog az arisztokrácia; egyik a másikat kizárja, a kettő egyesülve a torzszülöttet hozza a világra.

De hát e földön minden lehetséges. Hogy pedig lehetséges, erre elég, ha a két fogalmat egymástól elválasztva analizis alá vesszük s igy hozzuk össze és párositjuk egymással.

Sok iró foglalkozott már az ur fogalmával, tán saját egyéniségéből kiindulva magukat fényképezték le és igy kiki saját felfogásával és hiuságával hangoztatta: ki is az ur?

Az ur fogalma már az ókori népek életében vetődött föl, azok nyelvén forgolódott és azt az előkelőséget jelezte, mellyel a többi embertársától az urat megkülönböztették.

Az ókorban azonban az uri fogalom sokkal tisztább értelemmel birt, mint a középkorban.

A szó »dominus«, egyrészt müveltséget, másrészt vagyonosságot jelentett, ne nem fölénnyel a müveltség fölött, e viszonyban a szó dominus nem volt gyülölt, de csak akkor vált azzá, mikor a müveltség a gazdaság alá került. Fölényt nyert a plutokrácia, előtérbe nyomult, leszoritotta a müvelt urat és vindikálta magának az elsőbbséget és uralkodást.

A csőcselékhez közeledett most a müvelt elem és mindkettő gyülölettel fordult a gazdagságtól duzzadó uri fogalom felé.

Az uri fogalom még gyülöltebbé vált a középkorban, mert ur és ur között a válaszfal még áthághatatlanabbá vált.

Nem az ész, az elme nagysága, hanem a nyers erő, a harcias irány sütötte az egyénekre az uri pecsétet. A fizikai erő párosulva vakmerőséggel és erőszakkal, vagyis a fegyverviselés kölcsönzött nemcsak előkelőséget, hanem uralmat, ez adta meg biztos alapját a nemességnek.

És minthogy a válaszfal erős főbőemelve, mindig feljebb épült, erős kőmivesek kellettek, kik e százados falakat századokon keresztül visszafojtott erőnek kitörésével halomra döntötték — az enciklopedisták.

Igy keletkeztek e százados falak romjain az egyenlőség, testvériség és a szabadság kivivására forradalmak, mik az uri fogalmat reformálták. Az ur fogalma azóta változott, az uri fogalom hajlott a demokráciához, emezé pedig közeledett az urihoz.

Miként az arisztokrácia különbözik az oligarchiától, ugy különbözik az uri demokrácia a csőcselék demokráciától.

Az uri demokrácia a nép fogalmából indul ki, az egyenlőség, testvériség és szabadság talajából kisarjadzva a nép gyermekeinek melegágya, tárva vannak előttük a földi boldogsághoz vezető utak, a nyilvános pályák és hozzáférhetők nekik mindamaz eszközök, melyekkel éltük feladatát betölthetik. A demokrácia ugyszólván nemesedik, a nemes szót ethikai értelemben véve.

Ha a nép gyermekei tisztába jönnek az erkölcs fogalmával, ha öntudatra ébrednek, hogy a jó Teremtő ellátta az embert ésszel, hogy azt kimüvelje, ellátta szivvel, hogy embertársához és a társadalomhoz való vonatkozását felismerjék, ha tudatára jönnek annak, hogy e mindenségben mindenkinek nyilik a tér arra, hogy saját munkáját sikerrel érvényesithesse és e munka szerzi meg élte füszerét, ha megkeresik és megtalálják azt a medencét, melyben a humanizmus a szivet és lelket tisztitja és az emberszeretet, mint a téli zord idő után ibolyaként kel az emberi kebelben, ha elméjük disztingválni tanul, a jó és rossz, a nemes és nemtelen között, ha minden cselekedetükben azt a vezérelvet követik: »mi neked nem tetszik, azt ne tedd embertársadnak«, ha tette elkövetésében a nemes gondolkodás az ildommal találkozik, ugy oly demokráciát létesitünk, melyre a civilizáció lobogóját tüzzük, ama civilizációt, amely

Üres a fészek.

Irta: M. Hugó.

I.

Emlékezem: ép ilyetén szomorkodó, szürke napon történt meg, hogy a Fülöp feleségét kikisértük utolsó utjára. S amiközben az öreg harang egyforma mortuos plango-ja bugott utánunk, kicsinyég meghunyászkodtak közöttünk azok is, akik máskoron üres hetykeséggel, — mintha bizony lett volna nekik mire hetykének lenni — szokták róni az utakat és mindazon mai emberek, akiknek életvilága egy tulságosan rut össze-visszasár, egy üres, formátlan díszhármónia, akik kicsinyes és hétköznapi suta mosolygással szoktak adozni mindennemü beszédeknek, amikben bensőséges hitekről és gyémántos szeretetekről esett egynéhány szó, mivelhogy végtelen sivárságuknak nem volt egy meleg sugara sem.

Mondom: meghunyászkodtak még ezek is, akik csak azért jöttek el ennek szomorúságos eseményre, mivelhogy a hivatalnoktársuk irányában a kötelesség és szokás imigyen parancsolta. És hát mig apró lépésekkel bukdácsoltunk az utan a virágos koporsó után, azonközben néha egész titkon valami szokatlan megilletődéssel pillantottak arra a lehorgasztott fejü emberre, aki ingadozó járással követte közvetlen közelről a koporsót s vezette azt a három éves kis szöszke fiucskát, akinek immáron nincsen édes mamukája...

Megilletődtek, mivel talán hogy megdöbbentette őket annak a pár nap előtt még életerős férfinak a megtörődöttsége.

Imigyen kiértünk a temetőnkbe ahol is végbement minden, már amikép szokás.

S aztán, hogy a gyászima utolsó hangjai is elmosódtak, rögvest oszladozni kezdtek azok, akiket nem a szivük hozott ide. Oszladoztak a nagy hullámzó tömegből ki ebb-nagyobb csoportokra — már akik ismerősök voltak — s távoztak arra, amerre jöttek, közben területes szavakat ejtve erről is, arról is, az asszonyok kiváltkép egy-egy uj ruháról, avagy pediglen most látott divatos kalapról. A férfiakról meg — hitemre: jobb szót se szólni. Ha más igy rendezte a sors, az élet.

Ilyenképen lassan ujra csönd borult a temetőre. Az utak üresek lettek, néhány sirnál hajlongott csak pár alkonyi homályba vesző alak, mint szomorufüzek csüggedt ágai; s tett-vett, igazgatott valamit a sirvirágokon. Az uj sirnál sem maradtak többen, csak néhányan, akiknek volt ott mit siratni, köztük a Fülöp, meg a három éves szöszke fiacskája, akinek aranyhajában lágyan babrált a büvös kósza szellő, amelyik halkan futkosott a ciprusok közt a homokos keskeny utakon.

II.

Az est hallgató szürkesége már beleselkedett az ablakon s egyhangu, könnyü homály borongott a szobában, amikor Fülöp hazavetődött. Fáradtnak és elhagyottnak érezte magát, nagyon és gyakorta felijedtek benne enyhitetlen szomoruságai.

Meghuzta magát a zöld plüs-divány egyik megszokott sarkában és térdére fogta szöke fiát a Tibort, aki szomoru volt és csöndes és nem jutottak eszébe virgonc játékai, mivelhogy talán ártatlan lelke megsejtette, hogy nem is volna szabad most játszani.

Az est árnya pedig egyre nőtt s ezzel nőtt a nemrég meleg szobáknak kétségbeejtő csöndje, üressége is: mert nagyon, de nagyon üres lett ez a fészek, amióta valaki elment. Valaki elment, hogy vissza se jöjjön. Pedig csak egy asszony volt.

Ezekbe merült el mélyen Fülöp és sok utakat bejárt zokogó lelkével, sok utakat a

függetlenül a nemzetiségtől és vallástól, az ember fogalmából kiindulva, az emberiség uri összbirodalmát alkotja.

Ez irány nem zárja ki a hazát és hazafiságot, sőt ellenkezőleg, versenyezve saját szeretett hazája boldogitására a nemzeteknél saját részét igénylé, a nemzetek egymásközti érintkezésben oly kötelék, mely egymást egymáshoz méltóvá teszi.

Hisz a vallás és erkölcs parancsa szerint is szentesitve van azon természetes törvény: szeresd az anyádat, a halhatatlant, az emberi szivből és kebelből ki nem téphetőt, — az édes, a Téged bölcsőben ringató hazádat. A demokrácia tehát urias, nemes legyen, melyben a haza minden gyermeke üdvét találja.

Ily gondolat vezérel engem akkor, mikor a kereszténység üli a szeretet ünnepét.

Dr. Molnár Jákó
kir. törvényszéki biró.

Husz év határánál.

A multba tünt évek
s emlékek sulya nyom.
Az élet utjára
alig léptem, s már is
fáradt vagyok nagyon.

Mert, ahol ős bolygok,
kivesztek az álmok,
s amerre csak megyek,
meredek nagy hegyek.
Töviseken járok.

Husz év határánál
megpihenni vágyom.
Dalos koboldok közt,
lenge tündérekkel,
puha pázsit ágyon

Megpihenni vágyom
pár rövidke percre;
hogy uj erőt gyűjtve,
tovább rohanhassak
vissza se tekintve.

Udvardy Marcel.

Balatonfüred a 18-ik században.

Most, amikor Balatonfüred fürdőjének ujjáébredését lessük, amikor már teljes erővel folyik az uj épitkezés hatalmas arányu munkája, nem lesz érdektelen, ha néhány pillantást vetünk a régi Balatonfüredre, ahol a mi vidékünkről is nyaranta sokan meg szoktak fordulni. Hogy közönségünk figyelmét az u. n. Balaton-kultuszra fölhivjuk, átvesszük a Pesti Hirlap-ban *Palóczy* Edgár kitünő tollából megjelent, Balatonfüredre vonatkozó szép cikkéből a következőket:

Későn, nagyon későn fedeztük fel a Balatont! Még egy emberöltője sincsen, hogy a mai virágzó fürdőtelepek helyén valóságos pusztaság volt a Balaton. Partjai mentén csak két helység tudott hirre vergődni: Keszthely és Balatonfüred. Keszthely ősi multra tekint vissza, határához közel ma is látható még az egykor hatalmas Mogentiana Balatonra rugó fülepte várfala; Füred őstörténetéről csak a hagyomány tud, mely szerint sok évszázaddal ezelőtt itt a fürdőben keresett gyógyulást Galerius római császár szerencsétlen neje Valéria, anyjával Piroskával.

Három régi kézirat fekszik előttem. Három régi vers. Az egyiket Fejér Antal, Nemes Heves és Külső Szolnok vármegyének táblabirája irta 1777-ben, a másik kettőt gróf Fekete János 1792-ben és 1795-ben E két poéta között kétségtelenül az utóbbi az érdekesebb. Ősrégi, egykor virágzó nemzetség sarja, telve multunk nagyjainak nemes ideálizmusával Nagymüveltségű férfiu, az egyetlen főur, aki az 1792-iki koronázáson Ferenc király olasz nejével anyanyelvén tud beszélni. Később az által lesz hiressé, hogy beküldi Voltairenek »Mos Rapsodies« cimü, franciául irt két kötet versét, két átalag tokaji bor kiséretében. Nem a versek teszik hiressé, hanem a nagy francia gunyolódó birálata: »Bora jobb, mint versei.«*)

Mind a három vers a régi Balatonfüred életét rajzolja A korhangulat és korviszonyok érdekes kifejezői.

Ott csillog a Balaton szinpompás tükre. A parton juhász-gyerek furulyázik, a vizben mozdulatlanul áll a gulya. Ki gondol még arra, hogy ember is fürödhetne a Balatonban?

Harminc és egynéhány éves volt a hires füredi savanyuviz fürdője, amikor az első verset irták. Patriarchális viszonyok szinhelye a gyógyfürdő, ősi jókedv tanyáz még benne:

»A forrásért ugyan nem szükséges költeni,
Lehet abbul gyomrot ingyen megtölteni,
De a fördőt szokták pénzért készziteni,
Mintbogy tüz által kell vizét heviteni.

Vagyon itt embernek szállás tisztességes,
Három épületből álló, elégséges,
De minthogy Urának volt ez is költséges,
Aki hasznát veszi, hogy költsön, szükséges.«

Három szálló, meg a fürdőház a forrással, ez az egész fürdő Mária Terézia idejében. Gondtalanul él a magyar. Fürdik a szép királyasszony kegyeiben, meg is látszik rajta, hogy még nem volt ilyen szerencsés.

*) Fekete János gróf bizonyára egyházi költeményeket is irt. Ugyanis az én 1879-ben elhalt édesatyám mondta el énnekem, hogy az ő anyai nagyatyja, nemes Nagy Mihály, aki Fertőszéplakon 60 évig volt kántortanitó és jeles orgonista, többször emlitette, hogy a nevezett gróf irta az »Imádunk szent ostya« kezdetü egyházi éneket, amelyet a kath. hivek ma is áhitattal énekelnek. Ennek második verse különösen tanusitja a gróf-költő hazafias érzelmét: »Áldd meg országunkat, mi magyar hazánkat; vezéreljed jóra, a mi szándékunkat!« (B. Gy.)

---

multból, mig az ajtó nyilása felzavarta és valaki beszólt halk, sirástól tompa hangon:

— Jöjjön át Fülöp vacsorára.

Az anyósa volt, ki különben özvegyen éldegélt másik, megmaradt leányával.

Fülöp az ismerős hangokra arrafele nézett, aztán megindultak hárman a folyosó vége felé, ahol az anyósa lakott.

A szobában az asztal mellett pedig ujra csak csönd következett, mivelhogy kevéske szót ejtettek. Ami szó esett, az is csak arról esett, hogy gondoskodni fognak mamáék Fülöp kicsi fiáról délelőttönként, amig ő a hivatalban van. S ez valami jóleső megnyugvást öntött aggódó apai lelkébe.

III.

Igy morzsolgattak le sok őszi napot, sok téli estét egyhanguan és enyhitlen szomorusággal, különösképp a Fülöp, akinek hüvös, szenvedő arcára még a tavasznak ébredező verőfénye sem hozott csipetnyi derüt.

Mert lassan-lassan pörögtek a napok és hetek: egyszer csak fakadozni kezdtek az ablak alatt a fák rügyei és immáron csicsergő apró madarak röpködtek a levegőben. A ház végében a kertben, virágba borultak a meggyfák s az esteli szürkeségeket szép, változatos alkonyi szinek váltották fel. Hamarosan elérkezett a május s aki tehette, igyekezett megkezdeni a fürdőzést ott, ahol még pompázóbb a tavasz.

Fülöp ez időtől fogva érezte, hogy utban vannak az anyósánál. Látta sok estén, hogy akarnának mondani valamit, amire nem volt bátorságuk s ép azért csak oly rosszuleső, kiszámitott rosszkedvüséggel éreztették vele. Fülöp tűrt, nem magáért, de másért, meg mivel tudta: hogy előbb utóbb ugyis szóba fogják hozni. Ám ebben nem is csalódott, aminthogy egyik estén, amikor estebéd után beszédbe kezdtek, az anyósa bejelentette, hogy a napokban el fognak utazni a Balaton mellé, ahol valószinüen az egész nyarat töltik. Fülöp hallgatott, mivelhogy maga sem tudta, hogy mit feleljen, közben szomorú tekintetével végigcirógatta fiának, a kis Tibornak halavány arcát. Ekkorra aztán az anyósa, talán mivel nekibátorodott, ámbár ki tudja, hogy voltaképen miért — tovább folytatta:

Értem Fülöp, értem az aggódását. Tudom azt is, hogy bajos a helyzete, különösen magának, mivelhogy fia van, de lássa, igy soká ugy sem mehet. Tanácsolom Fülöp: házasodjék meg . . . Tanácsolom . . .

Itt elhallgatott. Fülöp csodálkozva nézett az arcába. Majd amikor látta, hogy ujólag akar valamit mondani, fölállott s kimért komolysággal vette elejét minden további ily mondásoknak, ami csak a lelkét tépte:

Bocsánatot kérek asszonyom. Az eddigi tettéért csak köszönettel adózhatom, de azon már végnélkül csudálkozom, hogy tulajdon édesleánya emlékét akarja szivemből kitörölni. Utjokban vagyok? Azt másképen, talán kiméletesebben is tudtomra adhatta volna. Hisz a fürdőzése miatt még nem kellett volna ily tanácsokat adni. Mi meg azután is meglehettünk volna szépecskén sokáig egymás mellett, feltéve, ha terhükre nem lettem volna. Azonban . . . Hát igen, mert én ugy hittem, hogy a mi gyászunk örökre összefűz bennünket. Szép lett volna. Bensőséges és nem mindennapi. Mert en utálom a mindennapiasságot, a közönségest. De ha igy történt, nem leszek utjokban. Meghiszem azt is, hogy szüksége van a fürdőzésre, de azt is tudom hogy jórészt nem más az, mint megszokott s divatos uri kedvtelés. Nem azt akarom ezzel mondani, hogy talán értem lemondjon. Nem. Csak azt szerettem volna, ha nem akarja más nővel azt a drága emlékemet elhomályositani . . . Tehát minden jót. Mi igyekezni fogunk nem érezni hiányukat. Ez talán ud-

»Madara[illegible]k zengését musica követi,
Melynek majd éjfelig soha nincs szüneti.
Némelly a mint szemét álmából fölveti,
Már nyu[illegible]gott lábait tánchoz egyengeti.«

Fe[illegible]lköszöntések, pohárcsengés, muzsikasz[illegible]ó mellett folynak az ebédek. Ebéd után s[illegible]okan kimennek a Balaton partjára.

»Mulatt[illegible]a szemeit annak látásával,
Kék és zöld festéket szinlő folyásával.«

Is[illegible]teni megelégedettség lakozik a fürdőz[illegible]k lelkében:

»Vélhet[illegible]néd e helyet Musák lakásának,
Mert eg[illegible]ész nap vége nincs vigasságának,
A sava[illegible]nyu forrást Pegasus kutjának,
Melynek[illegible] italából jó versek folynának.

Itt ki-k[illegible] mint tetszik, magát ugy mulattya,
Mert se[illegible]mmiféle bu szivet nem faggattya,
Terhese[illegible]bb gond helyett a kártyát forgattya.«

1[illegible]792-ben föllendült már a fürdő. »Magy[illegible]ar Spának« nevezi már a költő s ő tá[illegible]n az első, aki a Balatonról mint »magy[illegible]ar tenger«-ről beszél.

»Ki tud[illegible]ná leirni magyar tengerének
Kies sé[illegible]tálóit, diszes környékének?
Lelket [illegible] vidámitnak minden változási,
Ceres [illegible]adományai, Bacchusnak áldási.«

A[illegible]nnyian keresik fel most már Füredet, hogy a »kvártély«-t előre meg kell [illegible]rendelni, mert könnyen megesik különb[illegible]ben, hogy az ember nem kap szállá[illegible]t. Nem elég már a három *szálló* sem a[illegible] vendégek befogadására. De ott vanna[illegible]k a derék füredi polgárok. Magyar szives[illegible]séggel fogadják a vendégeket.

»nem [illegible] mint a nagy urak fedett kevélységgel.«

[illegible]Vig élet járja most is:

»Délut[illegible]án a sok tánc, theatrom, menyecske,
Mulatt[illegible]ák az ifjat, vént egy pikétecske.«

[illegible]Kezdik észrevenni a Balaton szépségeit is:

»Balat[illegible]on vizének habozó hulláma,
Az éle[illegible]ted képe, mint azt a szél hányja,
Végét nem láthatod, csudálod mélységét,
Óhajto[illegible]d, mig evezsz, hajód csendességét.«

Kivándorlás.

Lapunk gyakran szólt arról az elszomoritó tényről, hogy a kivándorlás csak nem akar csökkenni. A fővárosi lapok nemrégen is közölték, hogy Somogyból, ebből a gazdag vármegyéből, a Cunard Line hajóján sokan vándoroltak ki Amerikába. És bizonyos, hogy Czell vidékéről szintén, majd egyik, majd másik faluból, el-elpárolog egy-kettő, majd meg több egyén, akiket időközönkint aztán követnek a hozzátartozóik.

Ez a jelenség nem áll elszigetelten; gyakran olvassuk, hogy szép hazánk különböző vidékeiről mennyi ember távozik el tőlőnk, mennyi erős munkáskéz teszi le a szerszámot s megy az ujvilágba boldogulást keresni, nem vetve számot azzal, vajjon meg is találja-e.

Amerika ma már nem az El Dorado, nem az az aranyország, ami volt. A sanfranciskói hajdan gazdag aranymezők már nem termik az aranyat s a megélhetés odaát ép oly küzdelmes, mint idehaza, a vén Európában.

Igaz, vannak Amerikának gazdag, buja kalászt érlelő sikságai, hasonlatos a mi szép Alföldünkhöz s aranykalásszal ékes dunántuli rónáinkhoz; különösen az illinoisi és a iowai földek rendkivül termékenyek. De szerencsétlenségre a legnagyobb földterületeket a nagybirtokok foglalják le, amelyek gyakran sok ezer holdat egyesitenek magukban. A nagybirtokok tulajdonosai pedig legtöbbször nem hajlandók semmit sem eladni óriási birtokukból. És ennek az a következménye, hogy ott csak két osztály van az őstermeléssel foglalkozók között: a gazdagoké és a szegényeké.

S mégis, véreink ide sietnek s itt állnak be gazdasági munkásnak. Tény, hogy a gazdasági munkásnak az európai földmivelő országokban egy cseppet sem irigyelhető az állapota. (Vasvármegyében, különösen Czellnek vidékén, mezei munkásaink és gazdasági cselédeink épen nem panaszkodhatnak; ellenkezőleg, maguk a gazdák huzzák sokszor a rövidebbet. Erről meggyőződhetik az, aki a dolgokat közelebbről vizsgálja.) De ne gondoljuk, hogy Amerikában valami rózsás a helyzete. Korántsem! Bár ott naponta 1 dollár 50 centet, 2 dollárt keres, de a megélhetés hasonlithatatlanul drágább ott, mint ideát. Amennyivel többet keres, annyival pedig drágábban él.

Ha pedig gyári munkásnak szegődik, akkor meg éppenséggel mostoha sors vár reá. A legnehezebb, a testet teljesen lezsaroló munkát kell végeznie, legtöbbször az egészséget is megölő levegőben. Hány földink tért már viszsza az ujvilágból rongyosan, betegen, testileg tönkretéve! Felült a lelketlen csábitóknak, kevéske vagyonát itthon pénzzé tette s visszajött nyomorultan, munkára képtelen állapotban.

Nincs a magyarnak mit keresnie Amerikában! Magyarország gazdag ország, aki dolgozni tud és akar is, az idehaza is megél. Ugy sem tud odakint megmaradni, haza hozza a honvágy, az édes hazai föld szeretete. — Épen az amerikai lapok irják, hogy a Magyarországból Amerikába vándoroltak nagyobb arányszámban vándorolnak vissza szülőhazájukba, mint bármely más országbeliek.

Legkevésbé van oka elhagyni e hazát a somogyi és vasmegyei magyarnak. Lehetetlen, hogy a mi vármegyénk áldott, gazdag rónáin, szeliden hajló domboldalain a munkáskéz meg ne találja a maga kenyerét. Megtalja, ha keresi s ha nem hajtja a gazdagodási vágy s ha letesz arról a naiv, ábrándos hitéről, hogy Amerika a kincsek hazája, ahol minden embernek meg kell gazdagodnia és ha nem feleju el a költő szavait:

»Hazádnak rendületlenül,
Légy hive, óh magyar!«

---

variat[illegible]anság, sőt gorombaság, de meg fogja bocsáj[illegible]tani . . .

[illegible]Ezzel elváltak ünnepiesen azért, már amint [illegible]illendő manapság s Fülöp a kis fiával megin[illegible]dult a lakásuk felé.

IV.

[illegible] Tibor, a kis ártatlan jószág lepihent már, [illegible] Fülöp pedig az iróasztalánál ült és tehetetl[illegible]enül maga elé bámult. Az állólámpa bordó [illegible]ernyőjén átszürődtek a sugarak s belevető[illegible]dtek szomoru sápadt arcába. Majd lecsukta a sze[illegible]mét s fáradt fejét kezébe támasztotta.

Olyan volt, mint egy halott.

Hát ugyan mit gyötrődik itt ez a szomoru [illegible]ember? Minek küzködik, mint vonszolja még [illegible]ezt az életet, mikor oly üres, oly nehéz?

Hát ugyan miért?

Talán az az alvó csöppség a fehér nyoszoly[illegible]ban? Hát igen. Hiszen még gyenge, zsenge hajtá[illegible]s. Vezető kell neki az élet viharos utain. Aztán [illegible] ha megerősül, az a fáradt ember meghet . . . Mehet ahova vágyik, ahol fölleli akit elves[illegible]tett, ahol . . .

Én istenem, de szomoru ily. A bánat nehéz[illegible] szekerével, hogy végigdöcög sok szíveken [illegible] hogy megmaradnak örökké rajta mélyrevág[illegible]ó csapái. Hogy megmaradnak . . .

Igy bibelődött Fülöp magával s kicsit igyekezett csillapitani ezeket a felcsapó hullámokat.

Aztán papirt vett elő. Szép fehéret, egész árkust. Hát igen, mivelhogy meg akarta irni az áthelyezési kérvényét.

S hogy ezzel megvolt s összehajtogatta, érezte, hogy még tartozik egy levéllel. Az anyósának. Bucsuzásfélével, vagy mi. Sorokba is rótta, röviden és hüvösen ilyképen: Nagyságos Asszonyom! Még egyszer köszönetet mondok minden jóságáért és bocsánatot kérek minden megbántásáimért. Mert mi többé nem fogunk találkozni. Csodálkozik? Ön el akart homályositani egy emléket a szivemben, én pedig nem engedem ezt. Ezért elszakadunk egymástól ugy, hogy még aki keres, sem fog feltalálni. Isten önnel. Sokszor köszönti Fülöp.

Lezárta a levelét s odatette az irásai fölé . . .

Aztán lecsavarta a lámpát. Ne lássák még azok a bámészkodó falak sem, hogy ő most odaáll a felesége képe elé s imára kulcsolt kezekkel mond neki nehéz panaszokat, mond neki csöndes meghitt meséket, mond neki sok szomorusságokat és sok bánatos szépségeket és imádkozik hozzá forrón, áhitatosan . . .

Hiszen: ugy-e ezen sokan elmosolyodnak. Hát igen, igen . . .

Majd lepihen maga is a Fülöp. S amiközben szeliden öleli szöszke fiacskáját, azonközben sokáig hullanak végig arcán öreges, nehéz férfi könnyei.

V.

Tavasznak, nyárnak pedig hamarosan vége lőn, aminthogy a vége mindennek csak elkövetkezik. Imigyen vége lőn a fürdőzésnek is. Hazatért tehát anyósa is a Fülöpnek és Málvin, a kisebbik leány, aki csak megmaradt még most is leánynak, pedig hát nyilván azért vetemedtek a Balaton mellé, mivelhogy ezt nem akarták . . .

A sikertelen nyaralás leverte kissé őket s unottan, fáradtan tértek meg otthonukba.

Valami furdalta a lelkük, ami csak fájóbban nyilallott meg mindig, valahányszor az idegen hancurozó gyerekek nesze fölverte a hosszu folyosó csöndjét.

Mert üres lett a fészek, üres lett a ház, mignem most az őszön idegenek vettek maguknak benn tanyát . . .

HIREK.

Boldog uj évet kivánunk kedves Olvasóközönségünknek!

Lemorzsoltunk ismét egy draga esztendőt,
Napjainak számával a gondunk is nőtt.
Buval, küzdelemmel volt nagyobb részt telve,
Az örömre a könny hult szemünkből le;
Nyugalomnál több volt a verejték-cseppünk,
S boldogságnál több volt fájdalmunk, keservünk.
No de, jó volt az így! — Ugy rendelte Isten,
A gyönyör a kinnal váltakozzék itten,
Mert hát vihar után tisztul csak meg a lég,
S bármily borus volt is, derült lészen az ég,
Épp ugy a munka is erősíti testünk,
Nemesíti szivünk, fölemeli lelkünk,
S utanna oly édes, oly jó a nyugalom,
Uj erőt kölcsönöz s fölüdít az álom;
S bár lelkünkbe mélyen beszánt a szenvedés,
Jellemünk földjén annál szebb lesz a termés.
A szegénység, igaz, legyűri az embert,
De a küzdés keblünkben öntudatot kelt,
Gyeminitta csiszolja s a lét viharában
Büszkén megálljuk helyünket a tusában.
Midőn az Uj-évnek küszöbére lépünk,
Ujabb küzdelmekre kell hogy elkészüljünk.
Megnehezedett az időknek járása,
Sok követ görditett a létnek utjára,
Meg kell azt mind törni, le kell azt mind győzni,
Nagy munka vár reánk s nem szabad csüggedni.
Kenyeret és földet kell adni a népnek
Határaink közül, hogy ne menjen szélnek;
Szent kincsnek tartsuk az apáink szép honát,
Őseinknek hitét, vérrel szerzett jogát;
Ne engedjük, hogy más nép legyen itt az ur
Hiszen e földre ezer év verejtéke hull!
Szent kötelességünk megvan az őserényt,
A tiszta erkölcsöt, a nemzeti dicsfényt.
Hogy a magyar nevét mindenki tisztelje
Munkája gyümölcsét mindenki becsülje:
Ki kell irtani az ádás gyűlöléséget,
Ki kell mondani a *jogegyenlőséget.*
Polgár és polgár közt harc többé ne legyen!
Egymásban mindenki csak testvért tekintsen!
S hogy e gondolatok megtestesüljenek:
Az *igazság* és a *szeretet* legyenek
Vezércsillagaink ebben az uj évben,
Akkor bizonyára velünk lesz az Isten!

Felhivás előfizetésre. Az uj év küszöbén tisztelettel felkérjük t. előfizetőinket előfizetésük megujitására és egyben teljes bizalommal fordulunk hazafias erzelmü közönségünkhöz, méltóztassanak társadalmi és közgazdasági lapunkat fölkarolni és előfizetők szerzésével támogatni. Lapunk a jövő számmal IX. évfolyamába lép.

Karacsonyi ünnepelyek. Mult számunkban jeleztük, hogy 23-án *a helybeli kórházban* lesz a betegek karácsony-estéje. A jelzett napon délután 5 órakor a kórház emeleti egyik termében özv. Szőgyény-Marich Ferencné, Hollósi Rupert apát és dr. Gefin Lajos igazgató-főorvossal élén Czelldömölk előkelő társadalmának is több hölgy- és férfitagja jelent meg. A betegek bevonultak, Bán János plebános szép szavakkal üdvözölte a megjelenteket és fejezte ki köszönetét Czelldömölk lakosainak áldozatkészségéért, hogy lehetővé tették e kis ünnepély sikerét. Utána egy kis leány: Szőr Mariska szavalt alkalmi költeményt, majd a betegek énekeltek egy karácsonyi éneket. Ezután volt a betegek vacsorája, mely a következő volt: disznósajt vereshagymával, utána egy egy csésze thea pro sütemennyel, majd borjusült salatával, sütemények, torták, narancsok, egy egy felliter bor. Vacsora utan volt az ajándékok kiosztása: a férfiak meleg alsóruhát, egy pár papucsot, egy csomag dohanyt; a nők szinten meleg kendőt, parchetot, egy pár papucsot és egy fejkendőt kaptak. Vacsora utan egyik férfibeteg köszönte meg keresetlen szavakkal a jótékonyságot és az ünnepélynek vége volt. A gyönyörü karácsonyfa tartalmának kiosztása csak ezutan következett. — *A czelldomolki kath. legényegyesületben* dec. 24-én este igen sikerült kis ünnepély volt; melyen megjelent Szőgyény-Marich Ferencne zászloanya és Hollosi Rupert apat-védnök is. A pazarul feldiszitett karácsonyfa előtt Bán János plébános-elnök rövid beszédben emlékezett meg a szeretet ünnepéről s örömének adott kifejezést a vendégek megjeleneseért és különösen hangsulyozta, hogy a tagok teljes szamban történt megjelenése arra enged következtetni, hogy a szeretet ünnepének hatasa alatt mintegy külsőleg is mutatni akarják a világ előtt az egymás iránt tartozó szeretetet és becsülést. Utána Hollósi Rupert apát, védnök, kegyeletes szavakkal emlekezett meg az egyesület nemrég elhunyt szeretett alelnökéről, aki egy évvel ezelőtt szive egész önzetlen szeretetével köztük volt, az ő »fiai« között. Ez után a megjelent vendégekkel együtt az egyesületi tagok egy-egy csésze theahoz ültek s pár pohár bort elfogyasztvan, vonultak az ejjeli misére.

Uj czimzetes püspök. Őfőlsége a király Horváth István kanonokot, a vasvár-szombathelyi székeskaptalan nagyprépostját, püspöki helynökőt, volt egyhazmegyei főtanfelügyelőt a zakulmi czimzetes püspökséggel tüntette ki. Az uj c. püspök közeletü tevékenységét, vármegyénkben valo közszereplését, az egyházmegyeben elfoglalt alla-aban tanusitott ügybuzgalmát, az oktatás-nevelésügy teren szerzett érdemeit szélesen ismerik, azért különbség nélkül az egész vármegye közönségében általános örömet keltett az ő királyi kitüntetése. Barabás György, a szombathelyegyházmegyei r. k. tanitó egyesület elnöke már mult héten táviratban üdvözölte a jeles főpapot, aki még aznapon a következő levélben válaszolt: Kedves Igazgató Ur! A legkegyelmesebb kineveztetés alkalmából ugy a maga, mint az egyhazmegyei tanitóság neveben kifejezett jókivanatokat hálásan köszönöm. A Tekintetes Igazgató Urnak, miet a tanito Uraknak szivből a legboldogabb ünnepek és boldog, igen boldog uj évet kivan — Szombathely, 1912. dec. 23-án — tisztelő hive Horváth István nagyprépost, c. püpök. (Horváth István Baltavaron 1850. marcius 4 én született egyszerü, de köztiszteletben állott iparos szülőktől. Az uj c. püspök 1898-ban kapta a III. oszt. vaskoronarendet, 19 évig volt szombathelyi esperesplébános, 1902-ben lett kanonokká, 1908 ban lett a bolgár nemzeti érdemrend III. o. tulajdonosa.)

Lelkészválasztás. Zalaistvándon az ág. hitv. hitközség Nagy István pápai segédlelkészt, Nagy Sandor helybeli lelkesz fiát lelkészévé választotta meg. A karácsonyi ünnepekben ott már az uj lelkesz tartotta az istentiszteletet. A tehetséges fiatal pap megválasztását általános megelégedéssel fogadta a község lakossaga és hisszük, hogy az a bizalom, mely benne összpontosult, mindvégig maradandó lesz és kölcsönös ragaszkodásra és szeretetre vezet.

Házasság. Rosenberg Sándor keszthelyi kereskedő folyo 25 én tartotta egybekelési ünnepélyet Wittmann Erzsike kisasszonnyal, Wittmann Adolf helybeli téglagyáros kedves leányával.

A szombathelyi m. kir. bábaképzőintézetbe a jövő nyari tanfolyamra 1913. febr. hó 1-jétől 3-dikáig lehet beiratkozni. A kellőleg felszerelt kérvények a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez czimezve f. 1912 dec. 30-ig az intézet igazgatóságához adandók be, ahol az adatmsegélyekre és más kedvezményekre vonatkozólag bizonyára szivesen adnak felvilágositást; annyit azonban megjegyzünk, hogy csak 20—40 év közötti életkort igazoló hölgyek pályázhatnak.

Sebesülés nem történt, pedig könnyen történhetett volna Felsőpatyon, a mult héten. A falu kovacsának legénye többed magával mulatott a korcsmaban s miután magát alaposan leitta, hazabandukolt, de a kovácsmester a zörgetésre, lármára sem eresztette be, mire a legényt barátai egy szomszédos istállóban helyezték el. A legények visszamentek a kovacshoz, akivel éppen nem szives modorban vitáztak, pöröltek, mire a mester megbocsánkodván, kiment az utcára a legényekkel farkas szemet nézni. Ezek azonban botokat ragadtak s meg akarták őt verni. A kovács erre futni kezdett és a nála levő pisztollyal visszalőtt. Ebben a pillanatban érkezett oda a sárvári csendőrség egyik járőre, aki a futva menekülő kovácsra rákiáltott, hogy áljon meg, de emberünk anelyett, hogy szótfogadott volna ismét visszalőtt. A járőr erre négyszer utanna lőtt a kovácsnak, aki most üdvösnek és hasznosnak találta meglapulni. Azt állitotta, hogy ő nem tudta, hogy csendőr kiált utána. Szerencsére sebesülés nem történt, de a csendőrség feljelentette Kertész Jenő kovácsmestert is, meg a legényeket is.

Halálozás. Lóránffy Juliska, Lóránffy Lajos rábabogyoszlói ág. ev. tanitónak kedves menyasszony leánya, a szülők, rokonok és az egész község mély bánatára, meghalt és nagy részvéttel hantolták el. Három éve annak, hogy a szép, müveltlelkü, egészséges és vidi leány véletlenül magara döntötte az egő petróleumlámpást és testét a sebek borositották el. Hosszu ideig gyógyitottak a kórhazban és jó egészségben tért haza, szüleihez. Menyasszonnyá is lett, de a szerencsetlen nőt akarata vesebaja kiujult és nem sokára életét vette el.

Adókivetők. Lapunk előző számában megirtuk, hogy az uj adótörvények életbeléptetését a kormány elhalasztotta. Mégis a soproni kereskedelmi és iparkamara I. hó 19-én tartott rendes közgyülésén az uj adótörvény utasitása értelmében, mivel a pénzügyminiszter e tekintelben másként nem intézkedett, a kamara kerületeinek adókivető bizottságának tagjait megválasztották. A választások eredményei a *sárvári* járásban: Rendes tagak: Krausz József vegyeskereskedő és Móger István kőmivesmester; póttagok: Einbeck Géza vegyes kereskedő és Maráci István cipészmester. A czelldömölki járásban: Rendes tagok: Honig Sámuel sör- és fakereskedő és Szalai József cipészmester; póttagok: Biettler L. Pál rőföskereskedő és Simon Sándor lakatosmester.

Esküvő. Schnabel Béla sárvári vegyészeti gyartulajdonos mult szerdán esküdött örök hűséget az itteni izr. templomban Schönfeld Miksa kemeneshőgyészi földbirtokos kedves leányának, Schönfeld Flóra kisasszonynak.

Eljegyzés. Kiss Juliska kisasszonyt, Kiss Sándor vasuti főraktárnok kedves leányát f. hó 26-án jegyezte el Móritz József máv. mozdonyvezető gyakornok.

Hymen. Friedmann Salamon pápai kereskedő ma tartja egybekelését Kosztolitz Berta kisasszonnyal a helybeli izr. templomban.

Tolvaj cigány. Kolompár Mihály, a jánosházai cigánytelep egyik füstösképű tagja e hó 18-án betért Kis József pálfai gazda házába. Itt a more kedvező körülményeket konstatált egy kis tolvajlási manőver végrehajtására, miért is hóna alá kapott egy zsirral telt 28 literes edényt, a másik hóna alá pedig egy egész kenyeret és a holmikkal tovább állt. A csendőrség azonban hamar nyomában termett Kolompárnak és őt oltalmába vette.

Táncmulatság. Weltner József nagyköcski vendéglős az ottani ifjuság számára január hó 4-én zártkörü táncvigalmat rendez. Belépődij személyenként 60 fillér.

Eljegyzés. Tiborcz Dániel, kemenesszentmártoni gazdálkodó, eljegyezte Rosta Karolin kisasszonyt Vadosfáról.

Brutális cseléd. Folyó hó 23 án Farkas József kajmáti-pusztai gazdasági cseléd véres merényletet követett el ura, Huchthausen Frigyes ellen. Farkas egy kissé felöntött a garatra és az istállóban az ökröket durva módon ütlegelte. Épen akkor toppant be a gazdája és szemrehányásokkal illette a cselédjét durvaságáért. Farkas ekkor a kezében levő vasvillát gazdája ellen forditotta és arcába szurt, mely könnyen végzetessé is válhatott volna, ha Huchthausen kellő időben meg nem ragadja a villát. A merénylő cselédet másnap a csendőrség vette oltalmába és bekisérte a helybeli járásbiróság börtönébe. A biróság tegnap hozott ebben az ügyben itéletet, mely szerint Farkast tiz korona pénzbüntetéssel és egy havi fogházzal sujtotta. Azt hisszük, jól megérdemelt büntetést kapott.

A Vörös Kereszt Czelldömölkön. Vasárnap délután megalakitották városunkban a Vörös Kereszt Egylet fiókját. Elnökké Hollósi Rupert apátot, társelnökké Szőgyény-Marich Ferencnét, alelnökké Pletnits Ferenc dr. ügyvédet, alelnökévé Takách Mártonnét, titkárrá Scheiber Zsigmond dr-t, jegyzővé Mersits Jenőt, gondnokká Németh Sándort, orvossá pedig Király János dr.-t választották meg. Választottak ezen kivül huszonnégy tagu választmányt. A celldömölki fiók 114 taggal alakult meg.

Vadludat fogott. Hétfőn este egy ifju ember, akinek szivarja csaknem egy és ugyanazon méretü a gazdájával, bizonyságát adta annak, hogy a sötétben is lehet vadászni (ne tessék tréfának venni!) és hogy puska nélkül is el lehet egy vadat ejteni. Az eset valóban megtörtént és pedig ugy, hogy a vadludak, csábitva az ivlámpák fényétől, igen alant szelték az alászállott sürü ködött, mire a sági utcai Kemenesaljai Takarékpénztár felett belerepültek a telephon dróthálózatába és sürü egymásutánban a földre kezdtek potyogni. A mi kis emberünk hirtelen odaugrott, hogy fogjon egyet magának, ami nagy bajjal sikerült is neki, mert az a veszély fenyegette, hogy a vad ismét magahoz tér és el talál vele repülni. Szerencsére a zsákmányt képező vadlud sokáig eszméleten kivül maradt az ütődéstől és nem ő ragadta magához a rágadozó emberkét, hanem ez utóbbinak sikerült a ludat nyakánál fogva bevonszolni.

Szerencsés vadász. A »Griff-szálloda« tulajdonosa, Mészáros János a mult héten hivatalos volt Raffel Mihály fisztói vadászatára. Hajtás alkalmaval a fáról egy parragi sas szállott fel, mely kiterjesztett szárnyaival két méter terjedelmü volt. Mészáros látva a hatalmas madarat, nem tétovázott, hanem célba vette s rásütötte fegyverét. A lövés talált és a sas holtan esett le. Mint értesülünk az óriási madarat kiterjesztett szárnyakkal lecsapásra kész mozdulattal fogja a tulajdonos kitömetni és éttermében elhelyezni, hol a közönség megtekintheti.

Vérengző legények. F. hó 21-én d. e. 9 órakor négy pápóci legény szövetkezett egy ellen. Nevezetesen Borós Imre, Hajdu János, Egyházi Sándor és Bognár János összebeszéltek, hogy kilesik Rozs Gézát és régi haragjukat lerójják rajta. Egy alkalmas pillanatban aztán rá is vetették magukat Rozsra és huszonegy késszurással életveszélyesen megsebezték. A támadó legényeket a csendőrség letartóztatta és átadta őket a szombathelyi királyi ügyészségnek.

A juhász, mint magántanuló. Nyáry Antal 28 éves vönöcki juhász, aki Dezső Lajos kispiriti földbirtokos vönöcki gazdaságán igazgatja nyáját, a veszprémi áll. polg. fiuiskolában XII/21-én mint magántanuló kitünő sikerrel tette le az I. oszt. vizsgát. Husvétkor a II, az év végén a III.-ról akar vizsgát tenni, hogy a IV. végeztével erdész lehessen. Nyáry rokoni viszonyban áll Savanyu Jóskával, amennyiben Nyáry anyja és Savanyu édestestvérek voltak.

Tüz. Mórotz István tokorcsi gazdának a hegyen levő pincéje karácsony napján kigyuladt és leégett. A csendőrség nyomozást inditott a tettes kiléte iránt.

A cimbalmosné köszönete. Özv. Boros Jánosné, néhai Boros cimbalmos neje arra kérte szerkesztőségünket, hogy lapunkban tolmácsoljuk az ő hálás köszönetét mindazoknak, akik kegyes adományaikkal megkönyörültek az ő kis árváin, boldoggá tették az ők karácsonyát és a hidegtől megóvták. Az öt apró árvára való tekintettel is készséggel teszünk eleget kivánságának.

Elkallódó milliók. Ha megtekintjük a hivatalos sorsolási jegyzékeket, azt látjuk, hogy évről-évre óriási mértékben nő a fel nem vett nyereményeknek az ugynevezett hátralékoknak a száma. Ez azért van, mert a sorsjegy birtokos közönség felületesen vizsgálja meg koronként a huzások eredményeit. Ennélfogva, akinek sorsjegyei és más értékpapirjai vannak, arra nézve rendkivül fontos egy megbizható sorsolási lapnak a járatása. Ilyenként ajánlható a Pénzügyi Hirlap, amelynek sorsolási részét a m. kir. pénzügyminiszter és a m. kir. kereskedelemügyi miniszter, mint megbizhatóan és pontosan szerkesztett lapot hivatalosan ajánlották. A lap olcsó, mert egész évre az előfizetés csak 8 koronába kerül és ezért még január elején minden előfizető kap egy Pénzügyi és Tözsdei Évkönyvet, amely sok hasznos tudnivalón kivül közli a hivatalosan kimutatott hátralékosok, azaz azon sorsjegyek számait, amelyek, bár régebben kisorsoltattak, de kifizetésre bemutatva még nem lettek. A 8 korona előfizetés a kiadóhivatalba (VII., Rákóczi-ut 44. sz.) küldendő be postautalvánnyal.

Ne izgassa magát ezentul senki a bevásárlás nehéz gondjaival. **Sommer Lajos** helybeli füszerkereskedő üzletében (Nemesdömölki utca) mindent a legjutányosabb árban szerezhet be.

Az ünnepek korlátozása és az iskolák. A közoktatásügyi miniszterium a napokban rendeletet fog kibocsátoni a »motu proprio« cimü pápai bullában emlitett ünnepnapoknak az ikolákban való megtartása iránt. A közoktatásügyi minisztérium e tekintetben ugyanarra az álláspontra helyezkedik, mint az igazságügyiminiszternek e tekintetben legutóbb kiadott rendelete, mely szerint a tényleges állapot egyelőre fönmarad és ilyképpen az előadások az emlitett napokon az összes iskolákban továbbra is szünetelni fognak.

A kivándorlás Somogymegyéből egyre tart. A hatóságok szigoru intézkedései dacára a kivándorlási hiénák napról-napra szedik áldozataikat. Szigoruan kutatnak a kivándorlási közvetitők után és a kutatásnak van is némi eredménye. A multkor elfogtak egy somogymegyei kivándorlási ügynököt Schvarz Ignác személyében, aki hat katonaköteles ifjut akart átcsempészni a határon Bécsbe, de a rendőrség kezébe került és Pozsonyban a vonaton le akarták tartóztatni, azonban kiugrott az ablakon. Szökését észrevették, a vonatot megállitották és a menekülőt sikerült elfogni, A rendőrség 600 K pénzbirságra és 60 napi elzárásra itélte.

Magyarország iskolái és tanitói. Az 1911. évi kormányjelentés szerint Magyarországon volt 16.455 népiskola. Ebből egytanitós 10.357. — Az állami iskolák száma 2744, a megyéké 9, községi 1333, róm. kath. 5250, görög kath. 1753, gör. keleti 1457, református 1849, evang. 1300, unitárius 36, izraelita 436, társulati és magániskola 297. Az állami tanitók száma 7223, megyei 12. községi 4424, róm. kath. 9821, gör. kath. 1949, gör. kel. 2079. református 3063, evangélikus 2256, unitárius 47, izr. 883, társulati és magán 549. Összesen 32.306 tanitó.

Nyaralótelep Keszthelyen. A gyermeküdülék száma minden esztendőben szaporodik a Balatonnál. Keszthelyen a Vasuti és Hajózási Klub rendezett be egy ilyen üdülőt 60 gyermek részészére. A hathetes nyaralásnak szinte bámulatraméltó eredményei voltak itt is, mint a többi helyeken. A keszthelyi gyermeküdülőtelep vezetője özv. dr. Szabó Jánosné fővárosi tanitónő volt. — Akinek beteges, gyönge szervezetü gyermeke van, az, ha csak teheti, vigye a Balatonra a fürdőidényben, ahol a kitünő viz, a homok — és a gyermekseregek tornája meg fogja edzeni.

Innen-onnan. Muraszombatban és Nagykikindán a jövő iskolai évre polgári fiuiskolászerveznek. — Zsolnán 152 gyermeket utasitottak el az iskolából, mert nincs hely az az iskolában. — Nagybányán az iskolát nem fütik, azért a tanitás szünetel. — Trencsénrákón az állam által segélyezett községi tanitónak a természetben való lakása egy szoba, amely egyuttal konyha is. — Tótdiós községe Nyitravármegyében van, a tótdiósi iskola pedig a pásztorlakban. Igy panaszolta ezt el a járási orvos, midőn a közigazgatási bizottság sürgős közbelépését kéri. Hogy most ki lesz az erősebb: az orvos-e, vagy a hitközség, azt bajos volna eldönteni. — Óbecse nagyközség költségvetésében az iskolaügyre 100.000 K-t vettek föl. A fejlődő derék alföldi város 40 elemi iskolát, 2 polgárit, 4 inasiskolát és 8 óvót tart fenn. — New-Yorkban egy fölsőbb leányiskola növendékei közül a rendőrség negyvenet letartóztatott, mert egy játékbarlangban nagyban játszottak. A nagykalapu modern leányok közül egy sem idősebb 16 évnél.

Szláv terjeszkedés. A szerajevói szerb bank a jövő üzleti év kezdetén alaptőkéjét 1 millió koronáról 3 millió koronára emeli föl, amennyiben a laibahi hitelbank fogja rendelkezésére bocsájtani a transzakcióhoz szükséges két millió koronát, egyuttal fiókintézetévé alakitván át a szerajevói pénzintézetet. Ezzel Boszniában megszünik az utolsó önálló bosnyák pénzintézet is, amennyiben valamennyi bosnyák pénzintézet részben fuzionált, részben fiókintézetévé lett külföldi legnagyobbrészt szláv bankoknak. Az ilyen rövidke hir egyik napról a másikra feledésbe megy. pedig a cseh tőke mozdulatairól, politikai céljairól ezek világositanak föl bennünket. Amikor már megvetette a lábát, amikor tömegeket vont a cseh tőke uralma alá és politikai hatása a monarchia ellen szemmel láthatólag jelentkezik, akkor vesszük észre, hogy itt a veszedelem s tenni már semmit sem tudunk.

Nagy Szilveszter-est

AZ UJ-KÁVEHÁZBAN

Radó Béla szintársulatának közreműködésével, akit ezen egy estére sikerült megnyernem.

Folyó hó 31-én este az Uj-Kávéházamban nagy

Szilveszter-estélyt

rendezek tisztelt vendégeim szórakoztatására. Az estélyen nagy fehér

Kabaret előadást

tartanak Radó Béla szinidirektor társulata elsőrendü erői. Ezenkivül

fánk-evésverseny,

lesz hangversennyel egybekötve, melyen nagyrabecsült vendégeim díjtalanul részesülnek a szükséges mennyiségü fánkban. Minden századik fánk egy

10 koronás aranyat

foglal magában, mely a szerencsés megtaláló tulajdonát képezendi. — Éjjeli 12 órakor egy ujévi

kis malac

fog tisztelt vendégeim közé eresztetni, aki az elsötétitett teremben megfogja, megtarthatja magának. Szives látogatást kér

Fényes Ferenc, kávés.

CSARNOK.

Aprószenteki korbácsolásról.

Irta: Benno József.

A karácsonytáján szokásban levő regülésről már volt szerencsém egyet-mást irni, most egy másik, épen olyan régi, még a pogány magyarok korába visszanyuló érdekes szokásról, az aproszenteki korbácsolásról fogok rövidesen irni.

Ezen a vidéken aprószentek előtt 1—2 héttel (december 28.) már kijárnak a gyerkőcök, legények a füzesekbe és szedik a vékonyabb füzfavesszőket, korbácsnak valót. Csak a vékonyabbakat, mert hát a vastágból nem lesz formás korbács. Egy-egy legény többet is fon. Haza viszik és esténként otthon megcsinálják, megfonják. Nem egyformán. Ki igy — ki ugy. Az egyik nyolc szálat, a másik meg kilenc szálat vesz hozzá. Már ahogy tetszik. Mert hát a nyolcasból szegletes, a kilencesből meg hengeres lesz. Nem egyformán szeretik azt se. Lefattyazzák, azután befonják. De igy meg nem marad a korbács, előbb meg kell kötözni. Gombot kötnek a végire, már tudniillik a vékonyabbik végére. A vastagabbikat is összefűzik. Azután kipróbálják. A két végét megfogják. Azután végighuzintják az asztal élén. Ezzel kész is volna, csak még suhintani kell vele.

Elteszik és tartogatják aprószentek napjáig. Akkor aztán elindulnak ugy 4 óra felé, estefelé. Házról-házra járnak, büszkén, pöcskösen. A korbácsot meg a csizmaszárba dugaszolják. Bemennek a szobába is, de még a konyhába, istállóba is fölkeresik az embergyerekit.

Ha ül, ha áll az ember, az mindegy. Már azért csak odamennek. Hirtelen kihuzzák a korbácsot, suhintanak vele, aztán megkorbácsolják.

De hát ez még nem minden. Jót is kivánnak az embernek, azt mondják: kelléses ne legyen az esztendőben.

Ebből áll az egész szokás. Tekintsük most kissé ennek az egyszerü, de nagyon régi szokásnak az eredetét. Igaz ugyan, hogy eredetében csak tapogatózni lehet. Leghivebben talán dr. Sebestyén Gyula, a Magyar Néprajzi Társaság alelnöke, a legnagyobb jelenlegi etnográfusunk ir róla. Szerinte ez a szokás ép oly hiven és régen él Angliában és Poroszországban is. Eredete szerinte határozottan a pogány korból származik, ugy a magyar pogánykorból, mint az angol és németből. A legtisztábban bizonyitja ezt a mondóka és a korbács, amely most is ütlegül szolgál.

Tudnunk kell azt, hogy abban a nagyon régi pogány világban az orvoslás varázslásból állt. Varázslással foglalkoztak a táltosok, a kuruzslók. Eszközük többek között a varázspálca volt, amellyel megérintették a fájós testrészt és a hiedelem az volt, hogy az a testrész többet nem lesz beteg. Hozzá persze varázsigéket motyogtak.

Ezek után tisztán előttünk áll az, hogy az aprószenteki korbács nem más, mint a varázslóvessző egyenes leszármazottja, a mondóka is megmaradt a: »Kelléses ne legyen az uj esztendőben« kifejezésben. Természetes azonban, hogy most már legalább is a mi vidékünkön ez a szokás nem hitet örökit meg, hanem tisztára szokást. Nem hisznek a varázslásban, csak kultiválják, mert már az apák és öregapák is tették. Ezzel szemben azonban pl. az erdélyi oláhvidéken valósággal hisznek a korbács bübajos hatásában is.

Nálunk csak ennyiből áll a korbácsolás, azonban pl. Somogyban (Felsősegesd), vagy Tolnában (Báttaszék) sokkal terjedelmesebb. Valamivel bővebb Győrmegyében is (Tényő). Itt ugyanis ezt mondják korbácsolás közben:

»Egészséggel békességgel!
Több jóval, kevesebb bünnel!«

A somogyiak, tolnaiak pedig egész terjedelmes verseket énekelnek. Egyet leközlök a tájékoztatás kedvéért:

Kelléses ne légy,
Porzsávás ne légy,
Friss légy,
Egészséges légy.
Jó tanuló légy,
Szófogadó légy,
Jó furó-faragó légy,
Házasodni készülj,
Férjhezmenni készülj,
Jó szövő-fonó légy,
Jó varró légy,
Ha vizért küldenek, borért menj,
Ha sörért küldenek, pálinkát hozz,
Adjon Isten bé bort, bé buzát,
Lelkiüdvösséget.
Szekerünknek kereket,
Bé buzát, borockot,
Kurta farku malacot.

Persze, ennek a szokásnak is, mint a többinek, némi kis anyagi háttere is van. A jót kivánó korbácsolónak 1—2 fillért adnak és ezzel aztán boldogan megelégednek és mennek egy hazzal tovább.

Midőn az ujév kezdetével a tisztelt vevőimnek minden jót kivánok, igen kérem továbbra is jóakaratukat és szives pártfogásukat.

Kiváló tisztelettel

Mayer István, füszerkeresk.

Mélyen tisztelt üzletfeleinek, jóbarátainak és ismerőseinek

Boldog ujévet kivánnak

Lang és Kocsis

a Hofherr-Schrantz és Clayton-Schuttleworth mezőgazdasági gépgyar képviselői.

Boldog ujévet kiván

igen tisztelt vendégeinek, jóbarátainak és ismerőseinek

Hubert Samu

Bárány-vendéglős.

Boldog ujévet kivan

mélyen tisztelt vendégeinek, jóbarátainak és ismerőseinek

Breiner Samu

Központi-kávéház tulajdonosa.

Boldog ujévet kiván

tisztelt vendégeinek és barátainak

Mészáros János

Griff-szállodás.

Mélyen tisztelt vendégeimnek ez uton is

Boldog ujévet

kivánok.

Fényes Ferenc, kávés.

Virágkereskedés.

Tisztelettel hozom a n. é. közönség becses tudomására, hogy **Czelldömölkön, a Központi-kávéház melletti üzlethelyiségben**

virágcsarnokot

rendeztem be.

Minden időben vágott és cserép virágokból nagy választékot tartok.

Alkalmi csokrokat a legizlésesebben, olcsón készítek.

B. pártfogást kérve

kiváló tisztelettel

Berecz Lajos

kereskedelmi kertész.

Elsőrangu

női ruha szabó,

készit mindennemü angol kosztümöket, valamint francia ruhákat elegáns és szolid kivitelben a legujabb divat szerint.

A nagyérdemü hölgyközönség becses pártfogását és bizalmát kéri

Burányi Mária

Erzsébet utca 17.

Gróf Károly-féle házban

ELADÓ HÁZ.

Egy ujonnan épült

ház

a város legforgalmasabb helyén, áll 4 lakásból, nagy pincével, kapuszinnel, nagy kerttel azonnal eladó.

Bővebb értesités nyerhető a kiadóhivatalban.

Hornyolt cserép

és géptégla

kitünő minőségü kapható

özv. Tory Györgyné

téglagyárában Czelldömölkön

Hornyolt cserép I. rendü 70 K.

Tartósságért szavatolás.

Ne menjünk

vidékre vásárolni,

mikor Czelldömölkön a Gayer-féle házban levő férfi-szabó üzletben a legkifogástalanabb ruhák készülnek.

Midőn ezt a n. é. közönség becses tudomására hozom, kérve szives párfogását, amit azzal fogok hálálni, hogy szaktudásommal a legszebb szabásu férfiruhákat készitem.

Szövetraktáromban a legnagyobb választékban találhatók a legdivatosabb angolszövetek és ezekből jutányos áron szolgálom ki rendelőimet.

Angol és francia szabásu öltönyeim ugy ár, mint kivitel szempontjából rendelőim igényeit kielégitik.

Tisztelettel **WEISZ LIPÓT**, férfi-szabó.

Egy keveset használt

5 lóerős kazán

(Első Magyar Gazdasági Gépgyár gyártmánya)

azonnal olcsó áron eladó

de Rivó Miklósnál

Vásárosmiskén.

Villamos daráló-malom.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy **Czelldömölkön, a Gyár-utcában levő telkemen (Kórház-kert mellett)**

VILLAMÜZEMÜ

daráló malmot

rendeztem be.

Elvállalom mindennemü gabonanemüek darálását, melyet kifogástalanul végzek.

A darálást hétfőn, csütörtökön és szombati napon egész napokon, a többi napokon a fa-fürészelést teljesitem. Rossz idő esetén pedig szintén darálok.

Főtörekvésem oda irányul, hogy a nagyérdemü közönséget a leglelkiismeretesebben szolgáljam ki.

Becses pártfogást kérve, kiváló tisztelettel

VARGA GYÖRGY. gépész.

Borszéki

ÁSVÁNYVIZ

A SZÉNSAVAS ÁSVÁNYVIZEK KIRÁLYA!

Főraktáros: Gayer Gyula-cég Czelldömölk.

Szalay Gyula temetkezési vállalata Czelldömölk, Sági-utca

Nagy választékban raktáron tartok díszes érc és fakoporsókat, koszorukat és minden a temetkezéshez szükséges cikkeket.

Hullaszállítást s minden egyéb megbízást a legnagyobb gonddal, pontossággal végezek úgy, hogy a gyászoló családnak akár helyben, akár vidéken, miről sem kell gondoskodnia.

Temetéseket a legegyszerűbbtől, a legdiszesebbekig elvállalok és azokat a kegyelet megadásával végzem. Ravatalokat felállítok; mely célra pompás díszletek állanak rendelkezésemre.

Városunk vidéke n. é. közönségének szives jóindulatát kérve, vagyok mély tisztelettel

Szalay Gyula asztalos, Czelldömölk, Sági-utca.

Hölgyek figyelmébe

Aki fess és kényelmes fűzőt óhajt, rendelje még

Győrött, Bebék Dánielné

Megyeház-utca 9. szám alatt levő mellfűzőkülönlegességi műtermében. A legujabb francia reform vagy igen kényelmes halcsont nélküli házi fűzőt mértek után igen jutányos árban. Javítás és tisztítás szintén elfogadtatik.

Ugyanott utazónő felvétetik.

Szalóky Zsigmond

kőfaragó

Czelldömölk.

Sirkőraktár: Szentháromság-tér.

: Kőfaragó-telep: Kis-utca. :

Homokkő-, márvány-, gránit- és syenit sirkőraktár.

Katasztéri földméréshez szükséges köveket raktáron tartok.

Épületmunkát és mindennemü javitásokat elfogadok és azokat jutányos áron készitem.

A már viághirü Kolozsvári (Heinrich)

Szent László fertőtlenitő

:: pipere szappan ::

kincset ér a háznál. Biztosan megóv minden ragályos betegségtől és amellett remek illatával kiváló bőrfinomitó anyaga folytán elsőrangu kosmetikai cikk.

Kapható mindenütt. — Ára 70 fillér.

UJÉVRE

legszebb és legalkalmasabb ajándék egy szabályozható arany betüs gyürü.

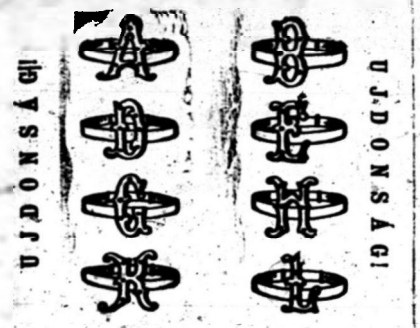

14 karátos aranyból 5 K
ezüst aranyozva 2 K

Arany és ezüst nyakláncok, szivek, amulettek, keresztek, gyürük, fülbevalók, arany-, ezüst- és nikkel órák nagy választékban

MOLNÁR LAJOS

ékszerész és órás üzletében (Városházépület) szerezhetők be a legolcsóbban.

3131/1912. tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A czelldömölki kir. járasbiróság mint telekkönyvi hatóság közbirré teszi, hogy Weisz Ignác czelldömölki lakós végrehajtatónak, Szabó Gyula kemenesmagasi lakós végrehajtást szenvedő elleni 281 korona 04 fillér tőke és járulékai iránti ügyében a czelldömölki kir. járásbiróság területén levő nemesmagasi község határában fekvő a nemesmagasi 59. számu tjkvben † 1. sor 72. hrsz. beltelekben levő 120 öles házhelyre 50 K, az ugyanezen tjkvben † 2 sor 73. hrszámu 104/a. hrszám alatt foglalt házas ingatlanokra 800 K, a nemesmagasi 671. sz. tjkvben † 1 sor 903/a/2: hrszám alatt foglalt az aszali dülőben levő szántóföldre 121 K ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1912. évi január hó 17-én (tizenhét) napján d. e. 9 órakor** Kemenesmagasi községházánál megtartandó nyilvános árverésen eladatni fognak.

Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi LX. tc. 42. §-ban jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én kelt 3333. sz. a. ig. m. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881 évi LX. tc. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

A kir. jbiróság, mint tkvi hatóság.
Czelldömölk, 1912. október 19-én.
BARTHA, sk. kir. jbiró.

Üzlet-áthelyezés.

Tisztelettel hozom a n. é. közönség b tudomására, hogy **Czelldömölkön, a Kossuth Lajos-utcában** (Simon Sándor-féle ház) levő

uriszabó üzletemet

a Háczky-féle házba az (Uj kávéházzal szemben) helyeztem át.

Midőn erről igen tisztelt rendelőimet értesitem, kérem további becses pártfogásukat.

Öltonyöket a legdivatosabb szabásban készitek.

Tisztelettel

Németh László
úri-szabó.

3714/1912. tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A czelldömölki kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy Kiss Lajosné (előbb Horváth Józsefné) kemenesmihályfai lakós, valamint Somogyi Miklós megyei t. főügyész által képviselt kiskoru Horváth Ilona, Gizella és Mária ugyanottani lakósoknak, végrehajtási árverés joghatályával biró önkéntes árverési ügyében a czelldömölki kir. járásbiróság területén levő Kemenesmihályfa község határában fekvő a kemenesmihályfai 890. sz. tjkvben † 6 sorszám alatt felvett 286/b. hrszámu, 181. házszámu udvarral és kerttel biró házas ingatlanra 935 K ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1913. évi jan[illegible] **hó 27. (huszonhét) napján** [illegible] **9 órakor** Kemenes[illegible] nyilvános árverés[illegible]

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-at készpénzben, vagy az 1881. évi LX tc. 42 §-ban jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt ig. m. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes [illegible] papirokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881 évi LX. tc. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

A kir. jbiróság mint tkvi hatóság.
Czelldömölk, 1912. december 15.
BARTHA, sk. kir. jbiró.

3613/1912. tk.

Árverési hirdetményi kivonat.

A czelldömölki kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy Farkas Gáspár kemenesszentmártoni lakos végrehajtónak bekebelezett tjkvi tulajdonos kérelme következtében a végrehajtási árverés joghatályával biró önkéntes árverés a czelldömölki királyi járásbiróság területén levő Kemenesszentmárton határában fekvő a kemenesszentmártoni 239. sz. tjkvben † 1. 2. sor, 44 hrszámu 26. házszámu és 45 hrszámu 25 házszámu udvarral biró házasingatlanokra 2400 koronában az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1913 évi február hó 25-dik napjának délelőtt 9 órájakor **Kemenesszentmárton községházánál** megtartandó nyilvános árverésen eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak a becsár 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi 60 tc. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi 60. tc. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

A kir. jbiróság mint tkvi hatóság.
Czelldömölk. 1912. november 29
BARTHA sk kir. jbiró

A VILÁ[illegible]

Az angol király szállitói.
Különlegesség:
„Kingdom Blend"
Az angol király fiva
o'clock teája.

A walesi herceg szállitói.
Az „UK" teák
módfelett kiadósak é
zamatosak.

Foraktár: Röh Pál cégnél.

HIRDETMÉNY!

A „Kemenesaljai Takarékpénztár R. T.“ Igazgatósága

közhirré teszi, hogy a takarékbetétek után

1913. evi január 1-től kezdődőleg

a további intézkedésig, az eddigi 4½% helyett tisztán

5% kamatot fizet.

A tőkekamatadót az intézet továbbra is a sajátjából viseli

Czelldömölk, 1912. évi december hó 24-én.

Az igazgatóság.

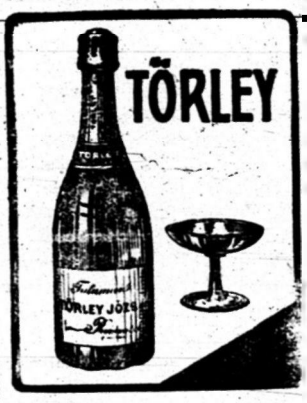

ÚJÉVRE

PEZSGŐT IS IHAT

viz helyett az előnyös bevásárlás folytán, ha ajándékait

KLAPPER FÜLÖP bútoráruházában

Czelldömölkön (Gayer ház) szerzi be.

Rendkívül mérsékelt áron kaphatók itt különféle

BUOTROK

gyermekkocsik, vasutas kézitáskák, szőnyegek, függönyök, ágygarniturák, böröndök, utazókosarak, erszények, kefeáruk, fésük, hajdiszek, pipere és fodrászati cikkek, gyógyszappanok kicsinyben és nagyban.

Teljes szoba- és konyhaberendezések.

Butorok rèszletfizetésre is kaphatók.

Nyomatott Dinkgreve Nándor villanyerőre berendezett könyvnyomdájában Czelldömölk.